

14. Palou H. Study of the Sports Habits Island University Students / H. Palou, X. Ponsetti., P. Borrás. - // The Conference on the Study of University Sport. Palma de Mallorca (Spain), July 7-9, 1999. P. 108-109.
15. Palou H. Differentail aspects of sports practice among Majorcan youngsters / H. Palou, X. Ponsetti, X Bergas.// The Conference on the Study of University Sport. Palma de Mallorca (Spain), July 7-9, 1999. P. 117.
16. The Bologna Process 2020 – The European Higher Education Area in the new decade. Communiqué of the Conference of European Ministers Responsible for Higher Education. Leuven and Louvain-la-Neuve, 28-29 April 2009 [Electronic resource]. – URL: <http://www.bologna2009benelux.org>.
17. Turning Education Structures in Europe [Electronic resource]. – URL: <http://tuning.unideusto.org>.

УДК. 371.72(438)

Вільчковський Е.С., Пасічник В.Р.

Університет Яна Кохановського в Кельцах, філія в м. Петрков-Трибунальський, Польща

СИСТЕМА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ У ШКОЛАХ НІМЕЧЧИНИ

У статті розглянуто історію становлення та розвитку фізичного виховання школярів у Німеччині з епохи Відродження до наших днів. Проаналізовано сучасний стан системи фізичного виховання дітей та молоді у різних типах німецьких загальноосвітніх шкіл.

Ключові слова: Німеччина, фізичне виховання, учні, вчителі, урок, спорт, змагання.

Вильчковский Э.С., Пасечник В.Р. Система физического воспитания детей и молодежи в школах Германии. В статье рассмотрена история становления и развития физического воспитания учащихся в Германии, с периода Возрождения до наших дней. Проанализировано современное состояние системы физического воспитания детей и молодежи в разных типах немецких школ.

Ключевые слова: Германия, физическое воспитание, школьники, учителя, урок, спорт, соревнования.

Vilchkovsky E.S., Pasichnyk V.R. The system of physical education of children and youth in schools in Germany.

The article describes the history and development of physical education students in Germany, from the Renaissance to the present day. There was a modern analyze of the current system of physical education that have a children and youth in different types of German schools. It can be stated that the German Government is always concerned about improving the effectiveness of physical education of younger citizens, actively supported him in this also have a social organization. In particular, the development of sports activities among children and youth in the country and its regions are engaged in national and federal ministries, banks, churches, political parties, associations, foundations and other associations of citizens who take active part in the organization, promotion and financing of these activities. The modern system of physical education of the rising generation in Germany is considered one of the most efficient in Europe. It has a highly qualified staff of experts, evidence-based programs on the subject for all types of schools, good conditions for the implementation of health, education and educational objectives of physical education in the process of educational and extracurricular physical education and sports. Physical education of children and youth in Germany has continued support of the governing bodies of education, sports and the general public, which makes it possible to provide the material basis of modern school (sports grounds, halls, stadiums, swimming pools), a sufficient amount of sports equipment and equipment, textbooks for students on this subject, appropriate methodological literature for teachers of physical education.

Key words: Germany, physical education, students, teachers, lessons, sports competitions.

Фізичне виховання, як навчальний предмет було включено до обов'язкового навчального плану німецьких шкіл у 1842 році. У наказі Міністерства культури було зазначено, що головна мета цієї навчальної дисципліни - шляхом виконання фізичних вправ, створювати „повну гармонію між духом і тілом учнів”. Було визначено наступні основні функції цього предмету: „Фізичне виховання в школах повинно сприяти розвитку тіла (сили, витривалості, гнучкості), а також впливати на покращення стану здоров'я, інтелекту і характеру молоді для її майбутньої діяльності на користь народу”. Передумови введення предмету „Фізичне виховання” у німецьких школах було запроваджено ще у ХУІ столітті. Цей період історії визначають як епоху Відродження, коли європейські гуманісти, спираючись на античні традиції культу тіла, обґрунтували необхідність всебічного виховання людини, закладаючи фундамент для розвитку різних галузей науки, в тому числі і фізичного виховання підростаючих поколінь. Фундамент німецької системи фізичного виховання дітей та молоді було закладено в цей період вчителем і письменником Йохимем Камераріусем (1500-1574) та теологом Мартином Лютером (1483-1546). У 1541 р. в Лейпцигу була видана книга Й. Камераріуса – „Розмова про гімнастичні вправи”, в якій розглянуто значення фізичного виховання, як важливого компонента загальної освіти школярів, обґрунтовано необхідність регулярного виконання фізичних вправ для зміцнення їх здоров'я. У цей книзі було обґрунтовано педагогічні підстави фізичного виховання школярів, як необхідного та обов'язкового навчального предмету.

Суттєвий вклад у розвиток фізичного виховання дітей та молоді в цей історичний період зробив відомий німецький реформатор Мартин Лютер, який у своїх виступах та публікаціях зазначав важливість використання фізичних вправ у вихованні дітей та молоді. Він вважав, що систематичні заняття фізичними вправами позитивно впливають не тільки на зміцнення здоров'я, а також на виховання позитивних рис характеру школярів. Все це, на його думку, дає можливість досягнути бажаних результатів у подальшому психофізичному розвитку дорослої людини [2]. У наступний історичний період

епохи Просвітництва розвиток фізичної культури у значній мірі визначався виникненням інтенсивного розвитку процесів індустріалізації та урбанізації в Європейських країнах. У цей час у Німеччині виник рух прихильників природного виховання підростаючих поколінь – філантропів. У Західній Європі цю теорію обґрунтував відомі педагоги і письменники Жан Жак Руссо (1712-1778) і Йоганн Генріх Песталоцці (1746-1825), які описали у своїх працях і реалізували у педагогічній діяльності теорію природного виховання. У своїй системі філантропи визначали три основні групи рухів: ігри, вправи для розвитку координації рухів рук та основні життєво важливі для людини рухи. Спостерігаючи за дітьми під час виконання вправ вони прийшли до висновку, що у фізичному вихованні школярів важливим чинником для повного виявлення і стимулювання їх активності є змагання. Вони також використовували досягнення медицини тих часів і вважали, що вчитель, який здійснює фізичне виховання школярів повинен добре знати роботу організму людини, чітко уявляти який вплив мають для його розвитку і зміцнення ті або інші фізичні вправи.

У 1774 р. за ініціативою педагога Йоганна Базедова була створена перша філантропічна школа, навчальна програма якої спиралась на природні і гуманітарні предмети, а також фізичне виховання. Цей предмет викладав Йоганн Фрідріх Симон, якого вважають першим німецьким вчителем фізичного виховання. Він розробив оригінальні програми з фізичного виховання для окремих вікових груп учнів, а також почав застосовувати на заняттях перші гімнастичні прилади. Дещо пізніше подібна філантропічна школа була створена у м. Шнефентале педагогом Крістіаном Зальцманом. Він спочатку сам відповідав за організацію різних форм рухової активності учнів школи, а пізніше передав ці функції Йоганну Христову Гутс Мутсу (1759-1839), який за період своєї понад п'ятдесятирічної педагогічної діяльності розробив і обґрунтував на практиці оригінальну систему фізичного виховання дітей та молоді. У 1793 році під його авторством було видано перший підручник „Гімнастика для юнаків”, де була розглянута методика навчання вправ на гімнастичних приладах, систематизовано ігрові вправи та рухливі ігри. Він обґрунтував позитивну роль гімнастики для зміцнення здоров'я та психофізичного розвитку дітей та учнівської молоді.

Йоганн Гутс Мутс також написав підручник з плавання – „Малий підручник мистецтва самостійного навчання плавання”. У ньому описано різні стилі плавання, а також показано умови, від яких залежить оволодіння дитиною „наукою плавання”. На початку ХІХ століття у Німеччині виник суспільний гімнастичний рух – турнерство, засновником якого був педагог і письменник Фрідріх Людвіг Ян (1778-1852). Творчо використовуючи філантропічні ідеї, він здійснював широку пропаганду фізичної культури, як засобу, спрямованого не тільки на зміцнення здоров'я і всебічний фізичний розвиток, а також виховання морально-вольових та патріотичних якостей підростаючих поколінь. За ініціативою Ф.Л.Яна під Берліном у м. Хайзенхайде було обладнано гімнастичний майданчик на якому розмістили різні гімнастичні прилади. За його прикладом в інших містах країни також були обладнані подібні споруди. Спочатку турнерство (гімнастичний рух) використовувало на заняттях своїх прихильників виконання нескладних гімнастичних вправ, а також проведення рухливих ігор та розваг на свіжому повітрі. Пізніше, у багатьох німецьких містах почали проводитись фестивалі з турнерства і було організовано Робітничий Турнерський Союз у 1893 році. Турнерський рух значно вплинув на розвиток і зміст системи фізичного виховання школярів не тільки у Німеччині, а також й в інших країнах Західної Європи (Австрія, Швеція, Фінляндія, Польща та ін.). Гімнастичні прилади після їх модифікації почали широко застосовуватись на уроках фізичного виховання, а також використовуватись у спортивній гімнастиці, яка завоювала популярність у більшості країн світу [2, 4].

Наприкінці ХІХ століття на розвиток шкільної системи фізичного виховання значний вплив надавали інші чинники, зокрема, організація і зміст занять фізкультурою дітей і молоді у Швеції (шведська гімнастика), Англії (створення різноманітних спортивних клубів), а також проведення чемпіонатів Європи, Світу з різних спортивних дисциплін та сучасних Олімпійських ігор на яких брали участь спортсмени Німеччини. У 1920 році у наказі Міністерства внутрішніх справ було підкреслена необхідність проведення у школах (для хлопців та дівчат) позакласної роботи з фізичної культури та спорту для всіх бажаючих учнів. У країні стало популярним проведення дитячих та юнацьких спортивних змагань в школах, містах та регіонах. У шкільні програми з фізичного виховання, поряд з традиційними гімнастичними вправами та рухливими іграми, були включені спортивні ігри, легка атлетика, плавання та інші види спорту.

Після приходу до влади А.Гітлера (1933 р.) ідеологія фашизму призвела до суттєвих змін у змісті системи фізичного виховання школярів. До програми з цього предмету було включено стрільбу, біг на орієнтацію, єдиноборства. В процесі проведення уроків вчителі звертали особливу увагу на виховання в учнів дисципліни, сміливості, психофізичної стійкості і формування культури сили і мотивації до зміцнення духа нордичної раси. У зв'язку з милітаризацією фізичного виховання дітей та молоді в школах на цей предмет відводилось 6-10 годин на тиждень, а наприкінці навчального року учні складали випускний екзамен (виконуючи певні нормативи) з цієї навчальної дисципліни. У профашистських організаціях – „Юнгфольке” та „Гітлерюгенд” молодь обов'язково навчалась марширувати, стріляти, метати гранати, орієнтуватись на місцевості, плавати, долати різні перешкоди (лазити по деревах, скалках та ін.). Ця система передбачала формування умінь та навичок потрібних для майбутніх солдат німецької армії. Після другої Світової війни і розподілу Німеччини на дві держави ситуація із змістом фізичного виховання школярів значно змінилась. Була зменшена кількість годин на цей предмет (до двох на тиждень). У Німецької Демократичної Республіці (НДР) та Федеративній Республіці Німеччини (ФРН) було створено свої відмінні системи фізичного виховання, які мали одну спільну спрямованість на демократизацію цього предмета та категоричне відмовлення від фашистської ідеології, все це також відносилось до системи шкільної освіти у цілому. У НДР була створена модель соціалістичної фізичної культури, а в ФРН – система фізичного виховання спиралась на ідею природної педагогіки.

Слід зазначити, що в обох країнах спорт використовувався як потужний ідеологічний чинник. У НДР було відкрито у кожному регіоні спортивні школи-інтернати, які займались відбором та підготовкою юних спортсменів для збірних команд країни майже з усіх Олімпійських видів спорту. В них працювали найкращі тренери, які проводили селекцію юних спортсменів

під час змагань учнівської молоді, а також контактуючи з вчителями фізичного виховання загальноосвітніх шкіл, вони запрошували здібних учнів до спортивної школи-інтернату де поєднувались навчання із спортивним тренуванням. Харчування, проживання, медичний контроль, лікування та реабілітація цих учнів були безкоштовними (за державний рахунок). Видатні результати спортсменів НДР на міжнародних змаганнях та Олімпійських іграх повинні були демонструвати волю до перемоги та високі морально-вольові якості притаманні громадянам соціалістичного табору. Ці спортивні досягнення обов'язково VIII порівнювались з показниками спортсменів ФРН і широко обговорювались на телебаченні, радіо, сторінках газет та журналів.

За роки існування НДР фізичне виховання школярів та юнацький спорт у цій країні зробили значний крок уперед. Тому можна вважати, що високі досягнення спортсменів НДР на міжнародній арені у значній мірі були обумовлені ефективною системою фізкультурно-спортивної роботи з дітьми та молоддю [3]. Виступаючи на конференції „Наукові тенденції у фізичному вихованні дітей молодшого шкільного віку”(1982 р.) керівник відділу фізичного виховання Міністерства народної освіти НДР М. Ройзенбах підкреслив, що секрети успіхів спортсменів НДР на міжнародних змаганнях та Олімпійських іграх зарубіжні фахівці намагаються шукати в особливих методах тренувань та системі відбору до занять спортом. Вони ж криються у навчально-виховній роботі з фізичного виховання звичайних загальноосвітніх шкіл. Все починається з дитинства, зі школи й також саме і спорт.

Мета дослідження: проаналізувати стан фізичного виховання учнів загальноосвітніх шкіл Німеччини в історичному плані. Після об'єднання НДР і ФРН (3 листопада 1990 р.) в єдину державу перевага була віддана системі освіти, яка існувала у ФРН, в тому числі й фізичному вихованню. Управління освітою у цій країні здійснюється Федеральним урядом кожної землі на якій поділена Німеччина. Однак, це не виключає загального керівництва з боку Міністерства освіти Німеччини, яке розробляє загальну концепцію освітньої політики в країні і виділяє кошти для функціонування цієї системи (дитячим садкам, школам та вищим навчальним закладам). Дії федеральних органів у галузі освіти погоджуються з точки зору тривалості навчання у різних типах шкіл, програм з різних навчальних предметів, тривалості канікул, взаємного призначення атестатів про закінчення навчального закладу та ін. У кожному регіоні Німеччини (федеральній землі) існує свій закон про освіту, однак всі вони розробляються на підставі загального державного закону. Програми з усіх навчальних предметів, включаючи „Фізичне виховання”(слід зазначити, що у Німеччині ця навчальна дисципліна має назву – „Спорт”), підручники для учнів затверджуються на рівні федеральних урядів. Традиційно з кожного предмету видається декілька підручників, однак право вибору, який з них рекомендувати учням, залишається за вчителем школи що його викладає.

У лютому 1991 р., коли вже було створено єдину німецьку державу, у м. Бонн відбулась конференція вчителів, на якій було розглянуто єдиний навчальний план для німецьких загальноосвітніх шкіл. Предмет „Спорт” було включено до навчальних планів усіх типів шкіл. Якщо брати загальну кількість годин у навчальних планах, то він посідає третє місце після німецької мови та математики [8]. Також було визначено основні завдання фізичного виховання школярів: збереження та зміцнення здоров'я, покращення фізичної підготовленості, розвиток рухових якостей, виховання позитивних моральних та вольових рис характеру засобами фізичної культури і спорту, стимуляція інтересу учнів до занять спортом і вироблення свідомих відносин до систематичних занять фізичними вправами. У Німеччині існує чотири типи шкіл: початкова (1-4 класи), основна (з п'ятирічним терміном навчання), реальна (навчання триває шість років) і гімназія (дев'ять років навчання). Діти поступають до першого класу початкової школи з 6-7 років і після її закінчення продовжують навчання в одному з трьох типів шкіл. Випускники основної та реальної шкіл можуть працювати на виробництві або продовжувати (протягом трьох років) навчання у професійних школах. Найбільш престижним типом навчального закладу є гімназія, яка надає можливість після її закінчення поступати до вищого навчального закладу.

Кількість уроків з фізичного виховання у різних типах шкіл протягом тижня має наступну пропорцію: 1-2 класи – 2 год., 3-4 класи – 4 год., 5 класи (основна і реальна школи) – 3 год., у гімназії – 5 год., 6 – 7 класи – 5 год. (всі типи шкіл), у всіх інших класах (всі типи шкіл) – 3 години. Німецьки вчені (фізіологи, фахівці фізичного виховання) вважають, що мінімальною нормою, яка дозволяє підтримувати фізичну справність учнів є 3-х годинні заняття щотижня. У віці 8-11 років (3-4 класи початкової школи) відбувається у цей віковий період інтенсивний розвиток психомоторики. У віковій групі 12-15 років відбувається активний статевий розвиток підлітків і формується стійка мотивація до систематичних занять фізкультурою та спортом. Тому кількість уроків з цього предмету у 6-7 класах, а в гімназії з 5 класу збільшена до 5 на тиждень. До програми початкової школи пропонуються наступні засоби фізичної культури: основна гімнастика (ходьба, біг, стрибки, метання, лазіння); елементи акробатики і гімнастика на приладах; танцювальні вправи; рухливі та спортивні ігри (баскетбол, футбол, гандбол); плавання (кроль, плавання на спині, пірнання); елементи легкої атлетики (біг у різному темпі на швидкість та витривалість, стрибки у довжину та висоту з розбігу та ін.), зимові види спорту (лижи, ковзани, санки).

У наступних класах (починаючи з п'ятого) основної і реальної шкіл, а також гімназії навчальні заняття з фізичного виховання проводяться на трьох рівнях: базовий (основний), додатковий та корекційний. На основному рівні (уроки, які включено до розкладу шкільних занять) учням пропонується навчальний матеріал з основної та спортивної гімнастики (вправи на приладах); акробатика, танцювальні вправи та елементи художньої гімнастики (дівчата); легка атлетика, плавання, спортивні ігри (баскетбол, гандбол, футбол, волейбол); зимові види спорту (ковзани, лижи, санки), якщо школа має умови для їх проведення. Додатковий рівень (56 год. на навчальний рік, за рахунок загальної кількості годин, відведених на цей предмет протягом навчального року). Ці заняття є також обов'язковими, вони реалізуються шляхом вибору учнями наступних видів спорту, які школа пропонує у залежності від матеріальної бази та клімато-географічних умов даного регіону: хокей на льоду та траві, бадмінтон, фігурне катання, швидкісний біг на ковзанах, альпінізму, спортивні єдиноборства, гребля на байдарках, теніс. Слід зазначити, що наприкінці навчального року учні 5 – 7 класів усіх типів шкіл повинні додатково до оцінки з предмету „Спорт” отримати залік з обраного ними виду спорту, заняття з якого вони відвідували. Корекційні заняття

проводяться для учнів, які мають вади опорно-рухового апарату, зайва вага або ожиріння. Вони проводяться фахівцями з коригуючої гімнастики або вчителями фізичного виховання, якщо вони мають спеціальну підготовку, у позаурочний час (факультативно). Учні відвідують їх за рекомендацією лікаря два рази на тиждень [7].

Можна констатувати, що зміст програм з фізичного виховання для учнів різних типів шкіл є досить широким і різноманітним за змістом, поряд з традиційними для Європейських країн засобами фізичної культури: гімнастика, легка атлетика, спортивні ігри, плавання, лижна та ковзанярська підготовка у німецьких школах учні мають можливість опанувати технікою різних популярних для дітей та молоді спортивних дисциплін (гребля, теніс, хокей, фігурне катання на ковзанах та ін.) Це дає можливість забезпечити їх всебічний розвиток, а також формувати стійку мотивацію до самостійних занять фізкультурою та спортом. Поряд з обов'язковими уроками учням пропонуються різні позаурочні форми занять спортом (секції), які зорганізуються у залежності від ініціативи вчителів, наявності відповідних умов для їх проведення та бажання школярів. Відвідування цих занять дозволяє учням значно поширити знання, уміння та навички, що були отримані ними на уроках з цього предмету [6]. Переважна більшість учнів усіх типів шкіл позитивно відноситься до різних організаційних форм фізичного виховання, які проводяться в цих навчальних закладах. Біля 80% учнів із задоволенням відвідують уроки з цього предмету. Вони високо оцінюють зміст цих занять і підкреслюють їх користь для зміцнення здоров'я, покращення фізичного розвитку, а також для спілкування із своїми однолітками [1]. Учні, які мають бажання систематично займатись спортом і отримати певні досягнення у цієї діяльності вступають до Німецького Спортивного Союзу, який керує клубами з різних спортивних дисциплін і створює можливість для активної рекреації для дітей, молоді та дорослих. Клуби мають свою програму, розклад роботи спортивних секцій, керівництво і певний бюджет. Право голосування на загальних зборах клубу при обговоренні різних питань мають всі його члени від 14 років. Спортивні клуби спільно із вчителями фізичного виховання намагаються поширювати спортивно-масову роботу з дітьми та молоддю, прилучаючи їх до активної рекреації. Вони виконують також селекцію здібних у спорті учнів, здійснюють підтримку у заняттях спортом дітей-інвалідів і проводять різноманітні спортивні змагання[8]. За минулим прикладом НДР у країні функціонують спортивні школи-інтернати, у них культивуються ті спортивні дисципліни, які включено до літніх та зимових Олімпійських ігор. Відбір дітей та молоді до цих шкіл здійснюється на підставі виконання спеціальних тестів, відповідно до віку дітей та специфіки спортивної дисципліни. У першій половині дня учні відвідують уроки із загальноосвітніх дисциплін, а в другій – тренуються в обраних видах спорту. Для оволодіння учнями навчальним матеріалом з різних предметів, у разі необхідності, з ними працюють додатково вчителі, які викладають ці навчальні дисципліни. Порядок проходження навчального матеріалу по мірі необхідності змінюється. Тому учень може скласти той чи інший матеріал програми із загальноосвітнього предмету екстерном або перенести його на наступний термін. Спортивні заняття у цих школах проводять висококваліфіковані тренери. Для юних спортсменів передбачено спеціальне харчування, яке планується дієтологом у залежності від виду спорту, здійснюється систематичний лікарський контроль за станом здоров'я та реакцією організму на фізичні навантаження під час спортивних занять. Навчання учнів у спортивних школах - інтернатах є безкоштовним.

Спортивні змагання школярів у Німеччині проводяться традиційно понад 50 років по двох програмах:

«Федеральні ігри молоді» – масові змагання, які проводяться по заздалегідь складеному на рік розкладу, в тому числі у святкові дні.

„Молодь тренується для Олімпіади” – змагання проводяться з основних Олімпійських видів спорту спочатку на рівні місця, потім – району і федеральної землі.

У них бере участь учнівська молодь усіх типів шкіл. Проведення цих змагань широко висвітлюється мас-медіа (телебачення, радіо, преса) і відбуваються вони як велике спортивне свято [5, 9]. За організацію цих змагань відповідають Міністерства освіти, спорту, внутрішніх справ, Федерації з видів спорту і Фонд допомоги німецькому спорту. Активну участь в організації цих змагань на різних рівнях беруть вчителі фізичного виховання і волонтери. Спонсорську фінансову допомогу для проведення змагань надають також бізнесмени цих регіонів. Можна також констатувати, що Уряд Німеччини постійно турбується про підвищення ефективності фізичного виховання своїх молодших громадян країни, активну підтримку йому в цьому також надають суспільні організації. Зокрема, розвитком спортивно-масової роботи серед дітей і молоді у країні та її регіонах займаються загальнодержавні та федеральні міністерства, банки, костели, політичні партії, асоціації, фонди та інші об'єднання громадян, які беруть посильну участь в організації, пропаганді та фінансуванні цих заходів.

ВИСНОВКИ, Сучасна система фізичного виховання підростаючих поколінь у Німеччині вважається однією з ефективних в Європі. Вона має висококваліфіковані кадри фахівців з цієї галузі, науково-обґрунтовані програми з цього предмету для всіх типів шкіл, добри умови (матеріальну базу) для реалізації оздоровчих, освітніх і виховних завдань фізичного виховання у процесі навчальних та позакласних занять фізкультурою та спортом. Фізичне виховання дітей та учнівської молоді у Німеччині має постійну підтримку керівних органів освіти, спорту та широкої громадськості, що дає можливість забезпечувати школи сучасної матеріальної базою (спортивні майданчики, зали, стадіони, басейни), достатньою кількістю спортивного інвентаря та обладнання, підручниками для учнів з цього предмета, відповідною методичною літературою для вчителів фізичного виховання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Данилова Л.Н. Физическое воспитание школьников за рубежом / Л.Н. Данилова // Физическая культура в школе - 2011. - № 5. - С. 58-64.
2. Кун Л. Всеобщая история физической культуры и спорта. / Л. Кун М.: Радуга, 1982, - 399 с.
3. Куц О.С. Физкультурно-оздоровча робота з молоддю за рубежом / О. Куц Київ-Вінниця.: Конт-Прим.- 1995.- 147 с.
4. Плях В.И. Физическое воспитание в немецкой школе / В.И. Плях // Физическая культура в школе.- 2005.- № 4 С.72-76.

5. Kurz D., Pedagogiczne perspektywy szkolnych zajęć sportowych, [w:] Czyż S. (red.), Wychowanie fizyczne w polskich i niemieckich szkołach: współczesne trendy, Wrocław, AWF, 2005.

6. Pośpiech J., Wychowanie fizyczne i sport szkolny w krajach europejskich – wybrane problemy, Opole, Studia i Monografie, Politechnika Opolska, 2003.

7. Paluch P., Wychowanie fizyczne i sport szkolny w Niemczech, „Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne”, nr 11, 2006, s. 48.

8. Trunschke H., Sport i jego struktura w Niemczech, Warszawa, Ambasada RFN, 2005.

УДК 37.091.12.011.3-051:796

Войтовська О. М.

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

У статті проаналізовано наукові праці з проблеми освіти дорослих та професійної підготовки учителів фізичної культури в системі неперервної освіти.

Ключові слова: професійна підготовка, учителі фізичної культури, неперервна освіта, освіта дорослих.

Войтовская О. Н. Некоторые аспекты профессиональной подготовки учителей физической культуры в системе непрерывного образования. В статье проанализированы научные труды по проблеме образования взрослых и профессиональной подготовки учителей физической культуры в системе непрерывного образования.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, учителя физической культуры, непрерывное образование, образование взрослых.

Voitovska O. Some aspects of the professional training of teachers of physical culture in the system of continuous education. The article analyzes scientific papers on the issue of adult education and professional training of teachers of physical culture in the system of continuous education. It is noted that in the conditions of modernization of pedagogical education one of the main arising problems is professional training of teachers in the context of the paradigm of continuous education. In the paper indicated that the relevance of the search for effective methods of physical culture teachers' training is determined by the needs of the school in the new generation of teachers who are at a high level will implement health, education, and educational problems in the formation of a physically fit and healthy young generation that corresponds to the priority areas of the state educational policy of Ukraine. The research claims that an important role in achieving of a high level of professional training is given to the system of postgraduate pedagogical education which creates favorable conditions for optimization of the process of professional development of pedagogical workers, their continuing professional development, self-development and self-improvement. The article states that adult education is a division and an integral part of continuing education, the so-called «education for life». It solves complex issues of our time: the competitiveness, the ability to find the necessary niche in public life for any individual taking into account their interests and characteristics. The conclusion that the problem of professional training of teachers of physical culture in the system of continuous education is relevant at the present stage of development of our state.

Key words: professional training, teacher of physical culture, continuing education, adult education.

Постановка проблеми. В умовах модернізації педагогічної освіти одним з головних завдань постає професійна підготовка педагогічних кадрів в контексті парадигми неперервної освіти. Актуальність пошуку ефективних шляхів професійної підготовки вчителів фізичної культури визначається потребами школи у новому поколінні педагогічних кадрів, які на високому рівні будуть реалізовувати оздоровчі, освітні та виховні завдання у процесі формування фізично підготовленого й здорового молодого покоління, що відповідає пріоритетним напрямкам державної освітньої політики України. Важлива роль у досягненні високого рівня професійної підготовки відводиться системі післядипломної педагогічної освіти, де створюються сприятливі умови для оптимізації процесу підвищення кваліфікації педагогічних працівників, їх постійного професійного розвитку, саморозвитку та самовдосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукової літератури засвідчив, що теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури у вищих навчальних закладах досліджували вітчизняні та російські науковці, такі як Ю. В. Драгнев [3], Ю. В. Голєнкова [2], Ю. Д. Железняк [4], Є. А. Захаріна [5], С. О. Ігнатенко [6], Є. П. Ільїн [7], Р. В. Клопов [8], Л. П. Кравцова [9], І. К. Латипов [10], Л. П. Суцєнко [13], О. В. Тимошенко [14] та ін. Питанням освіти дорослих займалися багато зарубіжних дослідників, серед яких Дж. Д'юї, М. Ноулз, П. Джарвіс, А. Роджерс, Р. Сміт, Ш. Мерріам, Р. Дейв, А. Роуд та ін. Поміж вітчизняних та російських вчених необхідно виділити Н. А. Абашкіну, С. Г. Вершловського, Н. Г. Нічкало, С. І. Синенко, Є. І. Степанову, О. І. Огієнко, С. О. Сисову, Л. О. Ковальчук, С. І. Змієва, А. М. Мітіну, Н. Г. Протасову, М. Громкова, Л. Даниленко, В. Олійник, Т. Сорочан та ін.

Зв'язок роботи з важливими науковими програмами або практичними завданнями. Тема дослідження є складовою частиною загальної проблеми наукових досліджень Інституту перепідготовки та підвищення кваліфікації Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова «Теорія та технологія навчання в процесі підготовки та підвищення кваліфікації».

Мета роботи – розглянути деякі аспекти освіти дорослих та професійної підготовки учителів фізичної культури в системі неперервної освіти.